

Jaarverslag

2023

**Steunpunt
Binnenvaart**

Naam: Jikke van Terwisga

Functie: Coördinator Steunpunt Binnenvaart

Datum: april 2024

Het jaar 2023 was een jaar van ontwikkelingen, zoals Zero emissie varen, autonoom varen, een jaar van veel sluisstremmingen en hoog water. De binnenvaart gaat door en is een onmisbare schakel is in de Nederlandse en Europese economie.

Steunpunt Binnenvaart biedt de binnenvaart ondernemer en zijn gezin als 'bruggetje naar de wal' hulp bij ziekte, sterfgevallen, ongevallen, sociaal-maatschappelijke en financiële vragen en problemen. Het Steunpunt biedt een luisterend oor, geeft informatie, zoekt zaken uit en helpt bij het zoeken naar oplossingen. Daarbij maken we gebruik van bestaande kennis en ervaring en tegelijkertijd proberen we overheden en instanties te wijzen op de specifieke omstandigheden van de varende ondernemer. Hulp wordt geboden bij stilliggen vanwege ziekte, na een ongeval of sterfgeval, vanwege relatieproblemen, financiële problemen of bemiddelen in een conflict. Ook helpen we mensen die willen of moeten stoppen met varen, die schulden hebben, die op zoek zijn naar een woning aan de wal of informatie willen over de bijzondere bijstand voor zelfstandigen.

Door de combinatie werken en wonen aan boord is de impact van een ongeval, ziekte, sterfgeval, echtscheiding of gedwongen bedrijfsbeëindiging vaak vele malen groter dan aan de wal. Het zijn vaak meerdere emotionele processen die door elkaar lopen, maar ook op financieel gebied gebeurt er vaak veel. Dat vereist specifieke kennis, inzet en betrokkenheid om de binnenvaartondernemer hierin te begeleiden. Sinds de oprichting van het Steunpunt in 2005 is al 3387 maal een beroep op de coördinator gedaan.

In oktober 2023 hebben we in samenwerking met Administratiekantoor ABRI een bijeenkomst "Stoppen met varen" kunnen organiseren. Deze is gehouden op de 'René Siegfried' het museumschip van Vereniging de Binnenvaart. We waren verheugd met een grote opkomst. Naast alle financiële en fiscale informatie in het ochtendgedeelte hebben we in de middag het sociale aspect besproken. Het is belangrijk om je goed voor te bereiden wanneer je wilt stoppen met varen, er komt veel op je af.

Wat een zorgelijk punt blijkt voor de hele binnenvaart is de aanleiding om te overwegen om te stoppen met varen. Naar aanleiding van de bijeenkomst "stoppen met varen" volgden er vele gesprekken met schippers, in verschillende leeftijden variërend tussen de 35 en 55, die eigenlijk niet willen stoppen, maar die door

ontwikkelingen die hen als een grote donkere wolk boven het hoofd hangt zich daartoe gedwongen voelen. Hierbij valt te denken aan eisen op het gebied van o.a. verduurzaming en vergroening. Schippers zien hierdoor bijna geen uitweg meer. Is er wel of geen kapitaal om de motor te vervangen en een subsidieaanvraag die op een loterij lijkt. En had ik subsidie gekregen, dan nog is het een grote investering, ik wil gewoon varen, lading brengen van A naar B. Ligplaatsen tekort, veel sluisstremmingen, geen nieuw certificaat kunnen aanvragen omdat het bureau op non-actief is gezet en noem zo maar op. Op deze manier wordt varen je onmogelijk gemaakt is een veel gehoorde uitspraak bij de schippers.

Begin november waren we te gast op schippersinternaat 'Eben-Haëzer' in Dordrecht voor de netwerkbijeenkomst met als onderwerp had 'Spreken schippers een andere taal?'.

Op een schip wonen en werken, is naast alle vrijheid die het met zich meebrengt, niet altijd gemakkelijk. Er komen veel zaken op je af waar je geen invloed op hebt en die je planning behoorlijk in de war kunnen gooien. Plotselinge sluis stremmingen, slechte of niet bereikbare ligplaatsen, de auto er niet af kunnen zetten...dit zijn slechts een paar voorbeelden. Het steeds weer uit moeten leggen waarom je niet bij de afspraak kunt komen... het kan uitermate frustrerend werken.

De conclusie van die middag: "We zien allemaal dezelfde feiten, maar omdat we met andere verwachtingen denken, zien we een ander probleem". Het blijft erg belangrijk om aan elkaar te vragen wat er wordt bedoeld.

In december 2023 hebben zowel Jikke als Jenny de opleiding vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen en integriteit met succes afgerond en beide zijn nu gecertificeerd vertrouwenspersoon en aangesloten bij de Landelijke Vereniging Vertrouwenspersonen.

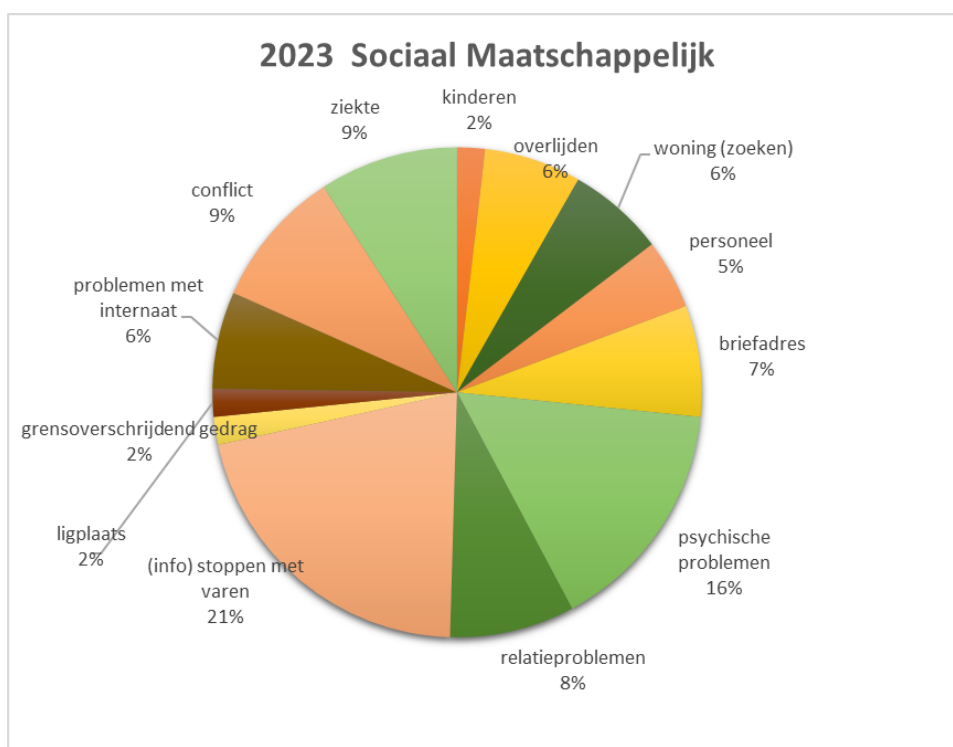
In het jaar 2023 zijn er 163 hulpvragen binnen gekomen. De telling is gebaseerd op eerste hulpvragen, maar bij de intensieve hulpvragen volgt de problematiek zich vaak op. Onder intensief verstaan wij dat er veel en complexe hulp nodig is over een langere tijd. De hulp die het Steunpunt biedt is altijd maatwerk. Wij bewaken het overzicht op de verschillende vlakken, daar waar bijvoorbeeld bij instanties de een niet van de ander iets mag zeggen over de casus, is juist Steunpunt Binnenvaart het punt (vertrouwelijk) waar alles samen komt, en wanneer het mogelijk is wordt doorverwezen. Ook biedt het Steunpunt coaching aan of wandelt soms even mee met persoonlijke problemen. Door de herkenning (het weten hoe

het is om aan boord te wonen en werken) geeft dat erkenning en vertrouwen en op die basis kunnen we mensen weer op weg helpen.

De hulpvragen die we dit jaar hebben ontvangen lopen uiteen van problemen met briefadressen, relatieproblemen, conflicten, grensoverschrijdend gedrag tot ernstige financiële problemen. Steunpunt Binnenvaart is dankbaar voor de hulp die we hebben mogen bieden doormiddel van informatie te delen, meedenken in oplossingen en een luisterend oor te zijn.

We zijn blij dat veel mensen het Steunpunt weten te vinden bij vragen en of problemen. Wat in eerste instantie een gewone simpele vraag lijkt, blijkt bij doorvragen vaak dat de uiteindelijke problematiek veel meer omvat dan die eerste vraag.

De 163 hulpvragen die we in 2023 hebben ontvangen, zijn in 2 categorieën ingedeeld. Sociaal maatschappelijk (figuur 1) en Financieel (figuur 2)

(Figuur1)

Bij briefadres kwam er o.a een vraag binnen waarin een briefadres geweigerd was, omdat diegene lang bij een werf lag en de

gemeente dat zag als adres. Met behulp van het Steunpunt is het briefadres weer voor een half jaar geaccepteerd.

Een woning zoeken is vaak een groot probleem. Varenden staan vaak niet ingeschreven bij een woningbouwvereniging en er zijn situaties waarbij een schipper/gezin door ziekte of door relatiebreuk niet meer aan boord kan wonen en met spoed een huis nodig heeft. In 2023 hebben bij we in een bepaalde situatie flink moeten zoeken naar huisvesting omdat degene wel van het schip af moest en nog geen huis had en blij dat het na bemiddeling van het Steunpunt via een particuliere aanbieder is gelukt. Wel heeft diegene zich gelijk ook ingeschreven bij een woningbouwvereniging zodat er op een later moment nog keuze is om te veranderen van huis en woonplaats.

Ook bij problemen met schippersinternaten hebben ouders hulp gevraagd. De mogelijke sluiting van het internaat waar hun kinderen verblijven heeft rechtstreekse gevolgen voor hun bedrijfsvoering, en geeft heel veel stress omdat hun leven zo onzeker wordt.

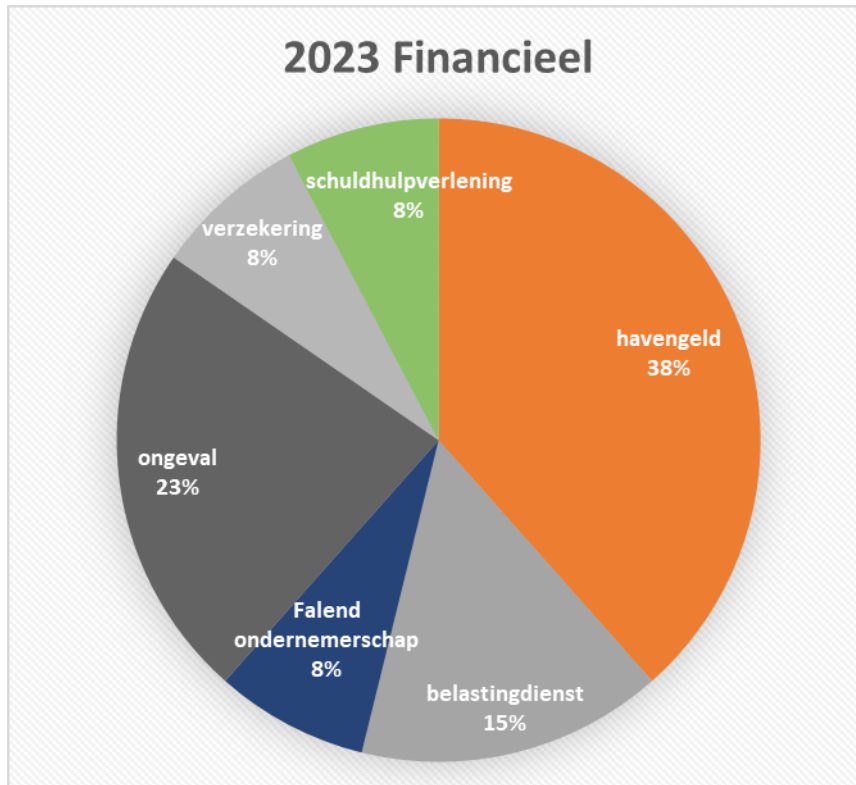
Bij (info) stoppen met varen wordt informatie gevraagd over wat er allemaal geregeld moet worden en hoe je dat moet doe. Hierbij moet gedacht worden aan vragen over financiële regelingen zoals BBZ of IOAZ.

Ongevallen (bij figuur 2) zijn vaak zeer ingrijpend, net als ziekte (figuur 1). Dat is overall zo, maar de impact aan boord is groot omdat je bedrijf ook stil komt te liggen. Het Steunpunt biedt dan ondersteuning.

Bij de categorie werkgever zijn vragen/meldingen gekomen over problemen op de werkvloer van arbeidscontracten die niet begrepen werden tot aan grensoverschrijdend gedrag.

Bij relatieproblemen wordt naast het luisterend oor soms coaching aangeboden, net als bij psychische problemen. Wanneer het noodzakelijk is wordt er doorverwezen.

Bij conflicten wordt er bemiddeld en eventueel mediation toegepast.

(Figuur 2)

Bij falend ondernemerschap gaat het om inzicht geven in de financiën en mogelijkheden en zo mogelijk hulp van gemeente inroepen. Wanneer er nog perspectief is wordt er een BBZ-lening aangevraagd zodat het scheepvaartbedrijf vooralsnog kan blijven bestaan.

Op het terrein van personeel gaat het meestal om vragen van personeel en werkgevers m.b.t. arbeidsongeschiktheid en werkuren.

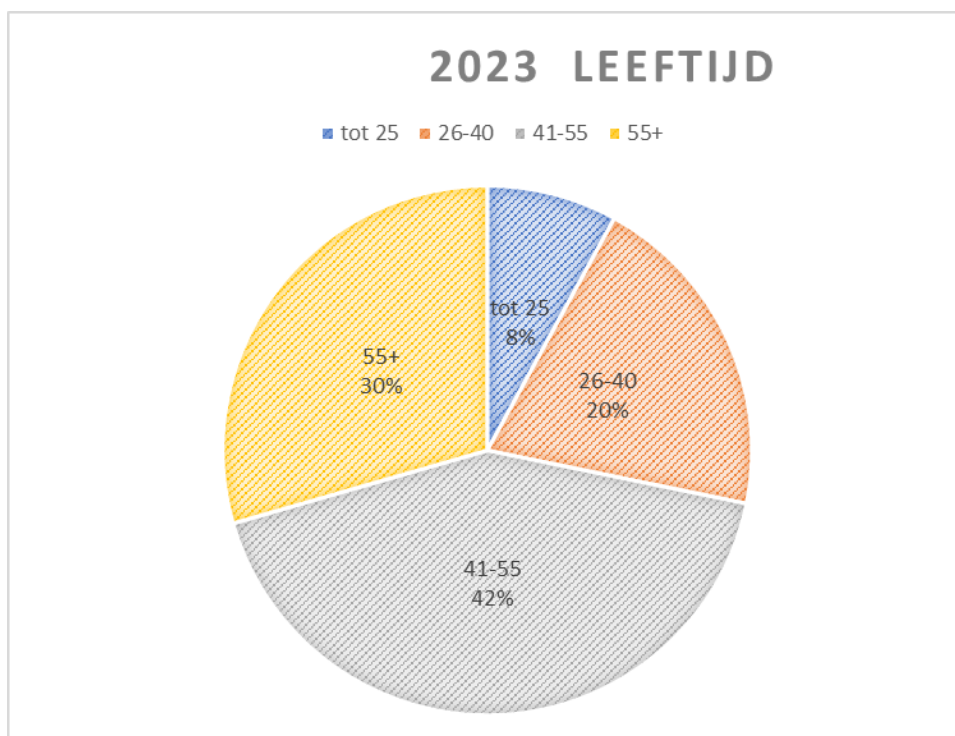
Bij stoppen met varen wordt er informatie gevraagd over het mogelijk verkopen van het schip, of het schip al verkocht hebben en vragen hebben over financiële regelingen zoals BBZ of IOAZ.

In de categorie havengeld komen aanvragen voor tegemoetkoming in havengeld bij ziekte welke voornamelijk voorkomen in Terneuzen, Zwolle en het havengebied Port of Rotterdam.

Bij ongeval gaat het hier om de financiële tegenslag die het met zich mee brengt wanneer er niet gevaren kan worden. Zijn er mogelijkheden om aan aflosser aan boord te nemen, moet er een extra matroos komen?

Dit is een kleine greep uit de vragen die gesteld worden en waarbij het Steunpunt mee zoekt naar oplossingen.

Hieronder een overzicht van de leeftijdscategorieën van de hulpvragers die bij het Steunpunt aankloppen met een hulpvraag.

Tot slot nog de parkeervergunning voor de binnenvaart in Rotterdam. Dit is een speciale regeling waarbij de parkeervergunning alleen maar via het Steunpunt kan worden aangevraagd. Het Steunpunt heeft een contactpersoon binnen de gemeente die de vergunning handmatig in kan voeren. Afgelopen jaar zijn er 41 aanvragen verwerkt.

Steunpunt Binnenvaart is dankbaar voor de hulp die we hebben mogen bieden doormiddel van informatie te delen, meedenken in oplossingen en een luisterend oor te zijn.

